

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Praha

Inspekční zpráva

**Masarykova základní škola, Praha 9 - Újezd nad Lesy,
Polesná 1690**

Polesná 1690, 190 16 Praha 9 - Újezd nad Lesy

Identifikátor školy: 600 040 593

Termín konání orientační inspekce: 6. - 11. června 2001

Čj.	010 434/01-2401
Signatura	oa9cu132

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Masarykova základní škola byla zřízena Městskou částí Praha – Újezd nad Lesy jako příspěvková organizace s právní subjektivitou k 1. 1. 1993. Škola má tři odloučená pracoviště: Staroklánovická 260, Staroklánovická 230 a Staroklánovická 230a. Vzdělávání v Masarykově základní škole probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 8847/96-2. Pouze v 9. ročníku dobíhá rozšířené vyučování jazyků čj. 16 333/96-22-21. Ve škole je celkem 648 žáků v 26 třídách. Tento počet nepřevyšuje kapacitu školy 711 žáků danou Rozhodnutím Školského úřadu Prahy 9 o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 30. 8. 2000, pod čj. TAJ/2000/203/MÚ.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

1. stupeň - 1. - 3. ročník

Časové dotace sledovaných předmětů jsou v souladu s učebními plány. Učitelky mají vypracované stručné tematické plány, které většinou korespondují s osnovami vzdělávacího programu a respektují Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Pouze v jedné třetí třídě se v předmětu prvouka žáci učili nad rámec osnov učivo o vesmíru, což je téma přírodovědy 4. a 5. ročníku.

Ze sedmi třídních učitelek zajišťujících sledovanou výuku je plně kvalifikovaných šest. Jedna učitelka nemá odbornou a pedagogickou způsobilost, a tím nesplňuje požadavky dané vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997, o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Pedagogický sbor je stabilizovaný, s optimální věkovou strukturou. V době konání inspekce se dokončovala přístavba jedné z budov odloučeného pracoviště 1. stupně. V druhé budově, kde byly třetí a jedna pátá třída, byla odkrytá střecha. I přes tyto naprosto nevyhovující podmínky byly třídy v mezích možností upravené. Podrobný popis materiálně technických a psychohygienických podmínek je vzhledem k těmto skutečnostem nemožný. Žáci používají učebnice schválené MŠMT od různých nakladatelství. Učitelky při sledované výuce využívaly ojedinele alternativních zdrojů informací (počítačové programy, naučná literatura). V režimu vyučování nechybělo vhodné zařazení aktivujících či relaxačních chvil a vyučující až na výjimku respektovaly psychické dispozice dětí mladšího školního věku. Pitný režim je dodržován.

Sledovaná výuka se vyznačovala maximálním nasazením vyučujících, byla pečlivě připravená, většinou promyšleně strukturovaná, s přesně stanovenými vzdělávacími i výchovnými cíli a navazovala na předcházející učivo. Učitelky většinou využívaly efektivních metod a forem práce - vesměs opakovací hodiny měly punc vysoké náročnosti, kdy řízený rozhovor propojovaly se skupinovým vyučováním, prací ve dvojicích a problémovým učením. Vytvářely prostor k dostatečnému procvičování učiva (práce na počítačích v českém jazyce), využívaly mezipředmětových souvislostí a zkušeností dětí na základě vycházek a vlastní četby (výuka prvouky a literární výchovy a čtení). Žáci byli schopni týmově pracovat a některé skupiny v první a druhé třídě se dokázaly spontánně domluvit na určitých pracovních postupech. Náročnost některých hodin (český jazyk v první a prvouka ve druhé třídě) akceptovali žáci s chutí a neutuchající aktivitou. Projevovali velmi dobré znalosti a nebyla na nich znát únava. Kooperativní formy výuky poskytly žákům prostor pro jejich individuální tempo, aplikovali již nabyté vědomosti a dovednosti např. při přírodovědném pokusu, určování přírodnin, rytmizačních cvičeních, prezentaci vlastní četby apod. Metodické nedostatky se vyskytly ve

výuce vedené frontálně, kde s postupujícím časem upadala vnímavost a pozornost žáků a zvyšovala se aktivita a verbalismus učitelek. Zvolené činnosti a postupy byly méně efektivní, a proto vyučovací čas nebyl účelně využit.

Tvořivý, aktivní přístup a vnitřní angažovanost většiny učitelek a vhodně volené pracovní postupy byly nejlepší motivací pro žáky mladšího školního věku, kteří mají potřebu nápodoby, pozitivních životních vzorů, a zároveň svobody, která má jasně deklarovaná pravidla. Také emotivní motivace např. přes písničku s využitím dětských prožitků a zkušeností byla velmi účinná. V některých hodinách se dokonce objevil i pokus o vzájemné hodnocení samotných dětí, které učitelky citlivě usměrňovaly. Ojedinele byla motivace nahrazena popisem průběhu hodiny.

Výrazným pozitivem (až na výjimku) byla přirozená autorita učitelek, jejich vstřícnost, laskavost a snaha o partnerské jednání, což dětem umožňovalo pracovat v atmosféře klidu, důvěry a vzájemného respektu. Kooperace mezi žáky vytvářela prostor pro rozvoj jejich komunikativních dovedností. Žáci dodržovali dohodnutá pravidla komunikace a pokud jejich chování bylo z pohledu vyučujících neukázněné, pramenilo to z nedostatku práce a monotónní stavby hodin.

Vyučování je v souladu se schválenými učebními dokumenty MŠMT ČR. Plánování a příprava výuky jsou celkově na velmi dobré úrovni. Personální podmínky jsou velmi dobré, materiální a psychohygienické nelze vzhledem k přestavbě dvou detašovaných pracovišť hodnotit. Organizace, metody a formy výuky mají přes drobné dílčí nedostatky velmi dobrou úroveň. Komunikace mezi žáky a učitelkami a mezi žáky navzájem je na velmi dobré úrovni i přes ojedinělé nezařazení kooperativních technik učení.

Kvalita vzdělávání v 1. - 3. ročníku je na velmi dobré úrovni.

1. stupeň - 4. - 5. ročník

Vzdělávací program je naplňován s dílčími nedostatky. V českém jazyce se nevyučuje psaní jako samostatná složka předmětu, ve vlastivědě nebo v přírodovědě chybí kurz Výchova ke zdraví. Učí se i látka, kterou osnovy nepředepisují: v českém jazyce určování rozvíjejících větných členů, skloňování zájmen a číslovek, v matematice smíšená čísla, povrch a objem kvádrů a krychle, římské číslice, v praktických činnostech háčkování. Ve vlastivědě se výuka tematických celků Obrazy z českých dějin, Česká republika, Evropa a svět v rozporu s osnovami blíží systematické výuce zeměpisu a dějepisu, v jedné třídě jsou žáci dokonce takto klasifikováni. Tyto nedostatky pramení jednak z neznalosti osnov, jednak z formálního plánování, které se většinou omezuje na výčet hlavních cílů předmětu nebo na opis názvů kapitol z učebnic. Vlastní tematické plány některé učitelky ani nedodržují. Týdenní dotace jednotlivých předmětů jsou v souladu s učebním plánem, na sledované hodiny se učitelky připravily.

V šesti třídách vyučuje jedenáct učitelek, z toho pouze pět splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro 1. stupeň. Výuka probíhala v tradičně uspořádaných třídách se starším žakovským nábytkem. Kromě magnetofonu a ozvučných dřívek nebylo zaznamenáno využití didaktické techniky nebo jiných pomůcek, pracovalo se pouze s tabulí (někdy neupravenou) a s učebními texty, případně s obrázky nebo kartičkami vyrobenými učitelkami. Prostředí působilo poněkud omšele a málo podnětně, podíl žakovských prací na jeho utváření byl minimální. Výjimku tvořila jedna hodina angličtiny v novém klubu. Některé třídy byly oživeny rostlinami. Prostředí v V. C není hodnoceno z důvodu probíhající stavby. Používané učebnice vyhovují zvolenému vzdělávacímu programu s tím, že vyžadují dílčí úpravy ze strany učitelek. V některých třídách mají žáci zbytečně mnoho učebních textů, které nejsou efektivně

využívány. Organizace výuky splňuje minimální požadavky psychohygienického režimu, ale v hodinách většinou chybělo živější střídání činností nebo relaxační chvílky, které by kompenzovaly únavu dětí. Přestávky tráví děti ve třídách nebo na chodbách, někteří žáci mají v žákovských knížkách poznámky za nedovolené opuštění patra, přestože tuto věc školní řád nevynechává.

Převažoval frontální, verbální styl, s dominující učitelkou, se stereotypním střídáním řízeného rozhovoru a práce žáků s učebními texty. V řízený rozhovor se často proměnily i jiné metody, jimiž se učitelky snažily výuku zpestřit. V některých předmětech (vlastivěda IV.B, C, český jazyk v V.A) nekorespondovala vysoká náročnost probíraného učiva s nízkou efektivitou a jednotvárností zvolených metod. Část výuky angličtiny byla založena na stereotypním procvičování gramatiky (V.B). Jindy (hudební výchova ve IV.B) byla nízká efektivita metod provázena věcnými a metodickými chybami. Zkušené učitelky řídily výuku s přehledem, se zjevnou snahou, aby si žáci zapamatovali co nejvíce. Z výše uvedených důvodů však byla aktivita žáků většinou nízká, celkový styl výuky jim neposkytoval téměř žádný prostor k samostatnému přemýšlení. Kvalita vyučování se zvyšovala při dynamickém proměňování obsahu, když se učitelkám dařilo střídat všechny složky předmětu (český jazyk ve IV.C, matematika v V.A, angličtina ve IV.A) způsobem, který žáky dostatečně motivoval. Objevila se problémová prezentace učiva, motivační rozhovor, využití mezipředmětových vztahů, zájem učitelky o život dětí mimo školu, což výrazně přispělo k zájmu žáků o vyučování. Jen některé učitelky použily v úvodu hodiny specifické motivační postupy, někdy byli žáci seznámeni s jejím předpokládaným průběhem. Nejvyšší aktivity žáků bylo dosaženo při nenásilném propojení jejich životních zkušeností s probíraným učivem a volbou zvládnutých kooperativních technik výuky. Tato část výuky (český jazyk v V.C, angličtina v V.A) výrazně přispívala k utváření hodnotové orientace žáků a k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji. O tvořivosti dětí svědčí výtvarné práce sledované v V.C.

Hodnocení žáků se odehrávalo většinou v rovině neadresných verbálních výroků učitelek, žáci nebyli vedeni k sebereflexi nebo ke vzájemnému hodnocení. V jednotlivých hodinách se učitelky snažily průběžně ověřovat, jak žáci učivo pochopili, ne vždy však vhodným způsobem (nepřiměřený rozsah písemné práce, nedostatek času pro formulaci odpovědi apod.). Klasifikace je orientována na měřitelné výkony v testech a jen v menší části tříd je strukturovaná podle zastoupení předmětů a jejich složek v učebním plánu. Část dětí má velmi málo známek z ústního projevu nebo z jiných než písemných činností, děti jsou klasifikovány i z učiva, které není v osnovách. Někteří žáci mají v žákovských knížkách množství poznámek, v celkovém pohledu není toto průběžné negativní hodnocení vyváženo pochvalami.

Jednání jednotlivých učitelek se velmi lišilo, od stresujícího jednání (matematika v V.B) přes věcný přístup většiny učitelek až po kultivované, otevřené jednání učitelky (V.C), které se výrazně podílelo na demokratickém utváření pravidel komunikace v této třídě. V závislosti na popsaném jednání a z něj vyplývající přirozené nebo jen formální autority učitelek je v jednotlivých třídách kvalitativně různá úroveň interakce a vzájemné komunikace žáků.

Při naplňování vzdělávacího programu dochází k dílčímu nerespektování osnov. Personální, materiální a psychohygienické podmínky jsou průměrné. Organizace, formy a metody byly v závislosti na osobnosti jednotlivých učitelek kvalitativně různorodé, od příkladně vedených hodin až po výuku s četnými nedostatky. V oblasti motivace a hodnocení jsou pozitiva a negativa v rovnováze, rovněž v interakci a komunikaci.

Kvalita vzdělávání ve 4. - 5. ročníku je průměrná.

Český jazyk a literatura

Obsah učiva i časové dotace jsou ve všech ročnících v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. Tematické časové plány respektují závazné osnovy a kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Jsou dosti stručné, postrádají propojení mezipředmětových vztahů s dalšími předměty a specifiku jednotlivých tříd. Jsou vhodné pro základní orientaci vedení školy při kontrole výuky.

Vyučují čtyři učitelky s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Kvalitu výuky ovlivňují především jejich osobnostní dispozice, pedagogická erudice a zkušenost.

Vyučuje se v kmenových třídách, které jsou současně zčásti též odbornými učebnami. V době inspekce byly všechny prostory upravené a čisté. Uspořádání a výzdoba všech prostor jsou funkční a vkusné, se značným podílem vlastních žakovských aktivit a výtvarných prací. Zčásti nový školní nábytek splňuje až na výjimky ergonomické parametry.

Kabinet českého jazyka soustřeďuje odbornou literaturu, pomocné knihy, literární texty, slovníky a gramatické tabule. Pro menší počet audiovizuálních nosičů je k dispozici i potřebná didaktická technika, účelně využitá i ve sledovaném vyučování. Používané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR. Učitelé připravují žákům další materiály (cvičení, pracovní texty) pro výuku.

Hospitované hodiny byly pečlivě připraveny, měly jasné cíle a obsah. Z jejich struktury byla zřejmá i organická návaznost k tématům předchozím i následujícím. Vedle frontálního vyučování se uplatňovaly různé aktivizující metody a formy činnosti (řešení problému, hra, soutěž, práce s chybou, individuální konzultace s učitelem při samostatné práci) a prvky globální výuky všech složek předmětu. Ve výuce se využívaly také alternativní zdroje informací (literatura, média, poznatky z exkurzí).

Jazykové vyučování se soustředilo na procvičení a upevnění gramatického učiva a vzhledem k blízkému závěru školního roku také na systemizaci získaných vědomostí a dovedností jako celkového výstupu v závěru ročníku. Žáci pracovali s konkrétním jazykovým materiálem, jazykový rozbor aktivně podporoval rozvoj logického myšlení. Jazykové čtení a kulturu projevu tříbila i pravidelná mluvní cvičení. Stálé zadávání úkolů a řešení problémů vyžadovalo trvalou pozornost. Dobré a velmi dobré znalosti, jež žáci projevili, svědčí o systematické a dlouhodobé práci učitelů.

Stylistika funkčně využívala prvky komplexní výuky všech složek předmětu i připravených pomůcek včetně didaktické techniky, mezipředmětových vztahů a prvků projektového vyučování. Nápadité podněty a jejich řešení pozitivně ovlivňovaly nejen rozumovou, ale i emocionální stránku žakovské osobnosti. Dílčím problémem části výuky byly některé drobné nedostatky v strukturování a organizaci vyučovací jednotky.

Sledovaný výběr žakovských písemností měl průměrnou úroveň. Přestože učitelky soustavně dbají na jazykovou i stylistickou kvalitu dětských mluvených i psaných projevů, jejich kvalita zůstává v řadě případů problematická. Rozsah i obsah zadávaných domácích úkolů byl přiměřený stanoveným nárokům na žáky.

Úvodní a průběžná motivace využívala především obsahu učiva a vycházela z popsaných metod a forem práce. Hodnocení jednotlivců i kolektivu spojené obvykle s pochvalou bylo organickou součástí většiny hospitovaných hodin, v závěru na ně však někdy nezbyval čas. Žáci většinou nebyli vedeni k posouzení práce svých spolužáků ani své vlastní. Podklady ke klasifikaci v žakovských knížkách jsou poměrně četné, převažuje hodnocení gramatiky a písemných projevů.

Kvalitu školní atmosféry ovlivňoval především vstřícný přístup a kultivovaný projev učitelů, respekt k dětským názorům i osobnostem, náročná vlídnost a smysl pro humor. Tento styl práce tvořil základ jejich neformální autority a kladně působil i na kvalitu verbální i nonverbální

komunikace žáků, kteří naprosto respektovali stanovená pravidla chování. Celkově jsou však žáci méně zvyklí komunikovat a spolupracovat mezi sebou.

Vyučování je v souladu se schválenými učebními dokumenty MŠMT ČR. Plánování a příprava výuky jsou celkově na velmi dobré úrovni. Personální, materiální i psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Organizace, metody a formy výuky mají přes dílčí nedostatky velmi dobrou úroveň. Převažuje pozitivní, motivační hodnocení. Komunikace mezi žáky a učiteli je na velmi dobré úrovni, dílčí rezervy existují ve vzájemné komunikaci a spolupráci žáků.

Kvalita vzdělávání v českém jazyku a literatuře je velmi dobrá.

Dějepis, občanská výchova

Obsah učiva i časové dotace jsou ve všech ročnících v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. Tematické časové plány respektují závazné osnovy a kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Jsou velmi stručné, postrádají propojení mezipředmětových vztahů s dalšími předměty, problematičtější je obsahové a časové rozvržení učiva do jednotlivých ročníků. Jsou vhodné pro základní orientaci vedení školy při kontrole výuky.

Dějepis vyučuje pět učitelek s pedagogickou způsobilostí, občanskou výchovu tři učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Kvalitu výuky ovlivňují především vlastní invence a zájem o předmět, všeobecný rozhled a pedagogická erudice. Zčásti se negativně - ale vždy spolu s jinými problémy - projevila absence odborné způsobilosti.

Vyučuje se v kmenových třídách, které jsou současně zčásti též odbornými učebnami. V době inspekce byly všechny prostory upravené a čisté. Uspořádání a výzdoba všech prostor jsou funkční a vkusné, se značným podílem vlastních žákovských aktivit a výtvarných prací. Zčásti nový školní nábytek splňuje až na nepatrné výjimky ergonomické parametry.

Kabinet dějepisu obsahuje potřebné vybavení: soubor map, naučnou literaturu, pracovní materiály, soubory hmotných pomůcek, historické atlasy. Pro kolekci audiovizuálních nosičů je v budově k dispozici i potřebná didaktická technika použitá i ve sledovaném vyučování. Učitelé připravují pro výuku další materiály (pracovní listy) a texty. Používané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR. Ve výuce se zčásti využívají také alternativní zdroje informací (literatura, média).

Příprava vyučování byla pečlivá, hodiny měly jasný cíl a obsah. Znalosti žáků vycházely zejména ze systematicky osvojeného předchozího učiva, zčásti i z jejich vlastního zájmu. V řadě případů bylo zřejmé, že se tento zájem ve výuce dlouhodobě a cíleně formuje. Převažovalo frontální vyučování kombinované s dalšími, aktivizujícími formami a metodami výuky (křížovka, heuristický rozhovor, samostatná práce s obrazovým materiálem, řešení problému, práce ve skupinách), které však nebyly v konkrétním provedení v některých případech optimálně efektivní.

Velmi podnětné bylo využití televizního dokumentu, komentovaného navíc i učitelkou se zřetelem k opakování a prohlubování učiva. Tvorba vlastního informačního materiálu z dostupných zdrojů podporovala žákovskou aktivitu a vzájemnou spolupráci. V občanské výchově se zčásti dařilo účelně integrovat výchovnou i naukovou složku předmětu. Často, i když ne vždy zcela programově, se uplatňovaly mezipředmětové vztahy.

Problémy části výuky byly: převaha činnosti učitele nad činností žáků, verbalismus, nedostatky týkající se věcné a odborné správnosti, strukturování a organizace vyučování, nevyužívání učebnice jako vhodného pracovního materiálu, úzké pojetí tématu (redukce uměleckého stylu na jeho odraz v architektuře, bez uvedení v širším historickém kontextu).

Úvodní a průběžná motivace využívala především obsahu učiva a zvolených metod (zajímavost tématu, řešení problému), někdy se však redukovala na pouhé oznámení programu. Průběžné i závěrečné hodnocení netvořilo také vždy organickou součást výuky. Pouze zřídka hodnotili žáci výkon svůj vlastní nebo svých spolužáků. Četnost klasifikace v žákovských knížkách byla dostačující, ojediněle však na hranici přijatelného minima. Problematickou se jeví výraznější převaha hodnocení z písemných testů.

Kvalitu školní atmosféry ovlivňovala především osobnost učitelek, jejich odborné i pedagogické kvality, schopnost organizovat vyučování, žáky zaujmout, efektivně s nimi komunikovat a pracovat. Zejména ve vyšších ročnících byla zřejmá rozdílná míra této neformální autority a respektu; zřetelně se projevily tendence některých žáků nerespektovat stanovená pravidla chování a nevěnovat pozornost výuce. Záleželo především na vyučující, jak úspěšně se s nimi vyrovná nebo zdali se takové tendence vůbec objeví. Ne vždy měli žáci možnost intenzivněji rozvíjet své komunikační dovednosti spolu s logickým uvažováním, prezentovat své názory a diskutovat o nich, uplatňovat vlastní kreativitu. Zřetelně převažovala komunikace učitel – žáci nad vzájemnou interakcí mezi samotnými dětmi.

Vyučování je v souladu se schválenými učebními dokumenty MŠMT ČR. Plánování a příprava jednotlivých hodin jsou přes jednotlivé výrazné klady celkově průměrné. Personální a psychohygienické podmínky jsou průměrné, materiální podmínky velmi dobré. Organizace, metody a formy výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace se v jednotlivých případech výrazně různily, celkově jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Výuka dějepisu a občanské výchovy má i přes jednotlivé výrazně nadprůměrné kvality celkově průměrnou úroveň.

Matematika

Sledovaná výuka probíhá v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Týdenní dotace vyučovacích hodin jsou dodrženy. Učitelky mají zpracované tematické plány učiva, které mají charakter rámcového rozvržení učiva do jednotlivých celků. V některých plánech nejsou zřejmé změny v časovém rozvržení učiva.

Předmět vyučuje pět učitelek, z toho čtyři jsou odborně a pedagogicky způsobilé, jedna je bez odborné a pedagogické způsobilosti (dle § 2 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců). Zvolené učebnice umožňují kontinuální výuku ve všech třídách, všechny mají schvalovací doložku MŠMT ČR. Učitelky používají k procvičování učiva příklady i z jiné řady učebnic, výjimečně materiály vlastní. Ve škole jsou k dispozici počítače, které jsou v případě vhodného softwaru využívány. Žáci mají k dispozici matematicko-fyzikální tabulky a dle potřeby kapesní kalkulátory. Výuka matematiky probíhá ve kmenových třídách, které jsou vybaveny běžným žákovským nábytkem, ve všech třídách je zpětný projektor, s kterým žáci pracovali. Vybavení kabinetu odbornou literaturou je běžné, pomůcky jsou zčásti zastaralé, ale funkční. Na velmi dobré úrovni je vybavení demonstračními modely.

Převážně frontálně vedená výuka vycházela ze spolupráce žáků s učitelkami. Starší znalosti žáků byly opakováním upevňovány a rozšiřovány o nové poznatky, většinou s ohledem na věk žáků. K opakování učiva užívaly učitelky různé formy práce: úkoly zaměřené na samostatné procvičování a ověřování znalostí, řešení problémů, hledání alternativních možností. V některých případech úsilí přimět žáky k maximálnímu výkonu ovlivňovalo negativně část výuky. Většina učitelek se pokoušela využívat aktivizující metody, ojediněle převážila aktivita učitelky nad aktivitou žáků, což se projevilo i v menším zájmu žáků o probírané učivo.

Učitelky velmi málo aplikovaly kooperativní metody. V části sledované výuky vhodně využívaly modely geometrických těles, a to s ohledem na aplikace v praxi. Ne vždy uplatňovaly při zadávání úkolů diferenciovaný přístup k žákům. Náročnost řešených příkladů a odborný rozsah učiva ale většinou zohledňoval schopnosti a možnosti žáků. Zadávané domácí úkoly vycházely z učiva probíraného v hodině a byly rozsahem přiměřené.

Úvodní motivace spočívala ve většině případů v popisu průběhu a cíle hodiny. Ojediněle byla použita specifická motivační metoda, kdy žáci v návaznosti na opakování předcházejícího učiva sami vyvodili cíl hodiny. V části sledované výuky byl vytvořen vhodný prostor pro ověřování a pochopení učiva, v některých hodinách z důvodu nevhodného časového rozvržení chybělo shrnutí učiva. Hodnocení písemných prací bylo přiměřené, chyby byly zřetelně vyznačovány. V menšině případů učitelky vedly žáky k vzájemnému hodnocení a sebehodnocení.

Vyučující měly dobrý verbální i neverbální projev, který žáci respektovali. Pouze ojediněle se u nich objevila nervozita, která měla vliv na žákovskou práci. Komunikační dovednosti žáků ovlivňovaly fundovaně vedené rozborly řešených úloh, v některých případech s vytvořením prostoru pro vyjadřování vlastních názorů a alternativních řešení. Určitým nedostatkem bylo, že učitelky někdy málo důsledně vyžadovaly slovní doprovod při práci žáků u tabule, odpovědi byly často buď jednoslovné, někdy odpovídaly vyučující místo žáků.

V kvalitě plánování a přípravě výuky se vyskytly drobné a formální nedostatky. Personální zajištění výuky a materiálně - technické podmínky jsou spíše nadprůměrné. Kvalita výuky jednotlivých učitelů byla odlišná, od vynikající po velmi slabý průměr. Celková úroveň uplatňovaných forem, organizace a metod je průměrná. V oblasti motivace a hodnocení i v oblasti interakce a komunikace jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Výuka matematiky má dobrou úroveň.

Hudební výchova

Vyučování probíhá v souladu s učebními plány a učebními osnovami, učební plány vyučovacích hodin jsou dodržovány. Všichni vyučující mají zpracovány tematické plány, z nichž některé jsou velmi podrobné. Stanovené výukové cíle jsou vhodné a přiměřené k aktuálnímu stavu jednotlivých tříd.

Výuka byla sledována u čtyř učitelů, z nichž dva mají způsobilost k výuce na 1. stupni ZŠ, jeden učitel má pouze pedagogickou způsobilost a jedna učitelka je bez odborné a pedagogické způsobilosti (dle § 2 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců). K výuce bylo využíváno jednak pracovní hudební výchovy, jednak kinosálu. Obě tyto učebny jsou vybaveny pianiny. Pracovní hudební výchovy je dále vybavena běžnými pomůckami k reprodukci hudebních ukázek a zpětným projektorem, chybí možnost kvalitnější reprodukce prostřednictvím kompaktních disků. Kinosál je vybaven nejmodernější audiovizuální technikou, která umožňuje celoplošné promítání i kvalitní poslech CD prostřednictvím počítače. Kabinet je vybaven kytarami, orffovským instrumentářem, elektronickým klavírem, a flétnami. Při vyučování jsou využívány učebnice i zpěvníky, někdy i předem namnožené texty písní.

Struktura sledované výuky poskytovala ve všech případech prostor pro rozvoj hudebních činností a dovedností žáků. Vyučovací hodiny byly pestré, žáci byli vedeni k vědomému rozvíjení hudební představitivosti, k citlivému vnímání hudby a obohacování znalostmi z oblasti hudební nauky. Učitelé se snažili u žáků rozvíjet rytmického cítění, ojediněle byla zařazena i možnost vlastní melodizace textu. Kvalita hlasového projevu žáků odpovídala jejich věkovým a

individuálním zvláštnostem a kvalitě vlastního, velmi dobrého hudebního projevu všech vyučujících. Ve všech hodinách využívali k doprovodu společného zpěvu piano nebo kytaru. Žáci v části výuky projevovali znalosti ve čtení not a rytmických hodnot, rozeznávali hudební nástroje, pokusili se i o dvojhlasý zpěv.

Úvodní motivace spočívala především v seznámení s cílem hodiny, objevila se i návaznost na vlastní zkušenosti žáků, byl kladen důraz na aktualizaci učiva a mezipředmětové souvislosti. Ve značné míře učitelé podporovali důvěru žáků ve vlastní schopnosti, dbali na kázeň, která je při získávání společných hudebních prožitků nezbytná. dokládaly Kvalitní a svědomitá pedagogická práce se odrážela ve velmi dobrých vědomostech žáků. Ojedinele nebyl z časových důvodů vytvořen vhodný prostor pro zhodnocení práce.

Pravidla komunikace mezi vyučujícími a žáky byla zřetelná, ve většině sledovaných hodin panovala příznivá atmosféra. Vztahy mezi učiteli a žáky byly na velmi dobré úrovni, u mladších a spontánnějších si dovedli udržet kázeň, u starších žáků měli učitelé přirozený respekt a autoritu. Ve všech případech byl přístup vyučujících založen na respektování osobnosti žáka, což se projevilo při závěrečném hodnocení jednotlivých sledovaných hodin.

Kvalita vzdělávání je z hlediska jednotlivých učitelů a jednotlivých posuzovaných aspektů výuky poměrně vyrovnaná, pohybuje se celkově v oblasti nadprůměru, a to přesto, že nikdo z vyučujících není k výuce hudební výchovy plně odborně a pedagogicky způsobilý.

Výuka hudební výchovy má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání je na 1. stupni, v českém jazyce a literatuře, občanské výchově, dějepise, matematice a hudební výchově na 2. stupni na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy vychází ve svých koncepčních záměrech a dlouhodobém plánování ze zvoleného vzdělávacího programu Základní škola. Materiálně technické a organizační podmínky práce vedení školy byly v letošním školním roce vzhledem k dokončované přístavbě detašovaného pracoviště velmi náročné, přesto až na dílčí nedostatky a rezervy v respektování osnov ve 4. a 5. ročníku (viz hodnocení kvality vzdělávání ve 4. a 5. ročníku) se podařilo naplánovat sledovanou výuku promyšleně a dodržovat schválený učební plán. Za zmínku stojí plánování vzdělávání v hudební výchově na 2. stupni, kdy se řediteli podařilo personálně zabezpečit kvalitní výuku z částečně nekvalifikovaných učitelů. Plánování a realizace práce s žáky se specifickými poruchami učení (SPU) je popsáno v Dalšíh významných zjištěních. Toto hodnocení se pohybuje ve škále podprůměru.

Plánování je vzhledem k převažujícím negativům v hodnocení práce s žáky se specifickými poruchami učení na průměrné úrovni.

Organizování

Organizační struktura je zakotvena v Organizačním řádu, který zároveň poukazuje na práva a povinnosti pedagogických pracovníků. Funkční delegování určitých dílčích pravomocí a

zodpovědností na ostatní pracovníky školy (např. vedoucí metodických orgánů, výchovná poradkyně) je minimální a převážná většina organizačních a kontrolních povinností leží na vedení školy. Zástupkyně pro 1. stupeň má kancelář na jednom z odloučených pracovišť, což je jeden z možných důvodů problematické kvality vzdělávání ve 4. - 5. ročníku (všechny tyto třídy jsou kromě V.C v hlavní budově). K zvyšování kvality vzdělávání ve všech složkách by měly pomoci metodické orgány, ale ty, jak je ze zápisů i dalších zjištění patrné, na metodickou a poradní funkci částečně rezignovaly. Výjimku tvoří předmětová komise matematiky, která plní svoji funkci.

Informační systém je funkční – informace uvnitř školy i směrem k rodičům jsou předávány rychle a účinně. Dílčím nedostatkem jsou velmi skromné podklady v žákovských knížkách pro klasifikaci výchovných předmětů na 1. stupni - v části tříd 4. a 5. ročníku a v hudební výchově v 8. a 9. ročníku. V klasifikaci naukových předmětů 1. stupně, v českém jazyce a v dějepisu převažují známky z písemných projevů na úkor ústních. Organizace vzdělávacího procesu se řídí platnými školními předpisy a funkčně zpracovaným řádem školy (jeho inovace byla doporučena předchozím inspekčním zjištěním čj. 010 1573/00-2700). Ne všichni žáci s ním byli prokazatelně seznámeni. Kontrolovaná povinná dokumentace související se sledovanou výukou je vedena v souladu s § 38a zákona č. 258/1996 Sb., školský zákon, s dílčími nedostatky: obecné a formální zápisy v třídních knihách na 1. stupni ne vždy korespondují s tematickými plány a osnovami a někdy postrádají logické zařazování tematických celků, ve 4. a 5. ročníku chybí zápisy psaní, v první třídě jazykové vyučování, které je kumulováno v oddílu literární výchova a čtení. Ostatní drobná opomenutí byla během inspekce odstraněna. Personální dokumentace školy je vedena přehledně, jednotliví zaměstnanci mají svoji složku, která obsahuje: doklad o dosaženém vzdělání, průběh praxe, výpis z rejstříku trestů a potvrzení o zdravotní prohlídce.

V oblasti organizování jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy vychází při vedení a motivování pracovníků z organizační struktury a kontrolní činnosti. Snaží se vycházet z iniciativy jednotlivých vyučujících a zohledňovat jejich pracovní priority a jedinečné schopnosti. Přesto se cítí limitován nedostatkem učitelů na trhu práce. Dokáže být spravedlivý a zároveň nekompromisní při odůvodněných pracovních selháních (přijata opatření), ale velká míra důvěry a tolerance se ukázala v některých oblastech řízení (respektování osnov, práce s žáky se SPU) jako méně efektivní.

Vedení školy vypracovalo kritéria pro výplatu nenárokových složek platu, která mají motivační charakter a důsledně se uplatňují. Všichni zaměstnanci školy byli s kritérii seznámeni.

I přes některá negativa je vedení a motivování pracovníků hodnoceno jako spíše nadprůměrné.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy zpracovalo Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001, který se dodržuje. Většina kontrolní práce je delegována na obě zástupkyně, které společně se ředitelem provádí poměrně četnou hospitační činnost. Společné rozbory hospitovaných hodin ukázaly na vysokou pedagogickou erudici a dobrý přehled o schopnostech a možnostech jednotlivých učitelů u zástupkyně pro 2. stupeň a ředitele školy. Vedle toho mají zástupkyně na starosti veškerou kontrolu povinné dokumentace třídních učitelů, jejich plánování, práci metodických orgánů a další. Nedůslednost v kontrole a přijímaných opatřeních je zřejmá, a vyplývá z této inspekční zprávy (nerespektování osnov, zápisy v třídních knihách, nedostatečné podklady pro

hodnocení některých předmětů, práce s handicapovanými žáky apod.). Vedení školy nedělá pravidelnou analýzu výchovně vzdělávacího procesu, což je evidentní ze zápisů metodických orgánů a pedagogických rad.

V kontrolním systému převažují negativa.

Hodnocení kvality řízení

Řízení v oblasti plánování, organizování a vedení a motivování pracovníků je průměrné. Nedůsledně a v některých částech povrchně prováděný kontrolní systém je málo efektivní s výše popsány výraznými nedostatky. Kvalita řízení v návaznosti na sledovanou výuku je průměrná.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Finanční účetnictví zpracovává účetní v soustavě podvojného účetnictví, ke zpracování využívá výpočetní techniku, program Gordic. Kontrole byl předložen účtový rozvrh za rok 2000. Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou vedeny odděleně analytickou evidencí. Kontrolou pokladních dokladů a faktur za rok 2000 za učební pomůcky a učebnice bylo zjištěno, že předložené účetní doklady jsou opatřeny podpisy odpovědných pracovníků a jsou zaúčtovány v souladu s účtovou osnovou dle zákona č. 563/91 Sb., o účetnictví. Na vedení pokladní hotovosti má uzavřenou hmotnou odpovědnost hospodárka školy, inventarizace finančních prostředků v hotovosti je prováděna ve smyslu § 29 odst. 3 výše citovaného zákona. Zůstatek v pokladně souhlasí se stavem v pokladní knize a s účetním stavem v hlavní účetní knize. Inventarizace učebních pomůcek jsou prováděny periodicky společně s inventurou majetku a závazků dle § 29 a § 30 zákona č. 563/91 Sb., o účetnictví.

Hodnocení použití účelových prostředků

Ve sledovaném roce 2000 nebyly škole přiděleny účelově vázané prostředky ze státního rozpočtu.

Hodnocení čerpání NIV, ONIV

Příspěvek ze státního rozpočtu byl použit převážně na mzdy a povinné odvody, dále dle stanoveného účelu. Finanční příspěvek přidělený na nákup pomůcek pro integrované děti nebyl využit efektivně, předmětné pomůcky uvedené na fakturách nejsou pro práci s těmito dětmi účelné a účinné.

Přidělené prostředky na OON byly použity na proplacení dohod o provedení práce a civilní službu. Kladný hospodářský výsledek byl se souhlasem zřizovatele rozdělen do fondu odměn a fondu rezervního.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

V rámci kontroly bylo zjištěno, že finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly využity efektivně, pouze příspěvek na integrované žáky nebyl účelně využit.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení (SPU)

Výchovná poradkyně eviduje žáky se SPU, evidence však není v průběhu školního roku aktualizována. Na seznamu nejsou žáci s platným doporučením k integraci, jsou evidováni i žáci, kterým již platnost doporučení vypršela. Individuální vzdělávací plány pro žáky s SPU jsou zpracovány, mají jen dílčí formální nedostatky. Ve sledované výuce nebyla pozorována přímá práce s těmito žáky, ať už v oblasti zadávaných úkolů, forem a metod výuky nebo hodnocení. Z namátkově zkontrolované dokumentace části těchto žáků vyplývá, že pouze malá část učitelek je zohledňuje při průběžné klasifikaci. Většina žáků s SPU jsou zároveň žáci s nejhorsím prospěchem, chybí monitorování a analýza tohoto jevu. Podle klasifikace v žákovských knížkách mají i tyto děti převážnou většinu známek z testů a podobných písemných prací. Dodatečnou péči nad rámec povinné výuky škola těmto žákům neposkytuje. Speciálního pedagoga škola nemá. V této oblasti učitelům chybí odborná metodická příprava, systematické vzdělávání a vedení. Péče o tyto děti tak plně závisí na osobnostním přístupu jednotlivých vyučujících. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu na zabezpečení péče o tyto žáky nebyly účelně využity, podle předložených dokladů byly použity na běžné čítanky, pracovní sešity a metodické příručky, případně na další vzdělávání učitelů, které nemělo k SPU přímý vztah.

Péče o žáky s SPU je pouze vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční podkladová dokumentace základní školy
- Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, personální dokumentace, záznamy z pedagogických rad, řád školy, rozvrh hodin, výroční zpráva
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000
- Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů a jednotlivých učitelů
- Výběr žákovských sešitů
- Výběr žákovských knížek
- Hospitační záznamy ČŠI
- Vnitřní platový předpis
- Dodatek zřizovací listiny ze dne 20. 11. 1995
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č.j. TAJ/2000/203/MÚ
- Faktury a pokladní doklady za učebnice a učební pomůcky za rok 2000
- Účtový rozvrh za rok 2000

ZÁVĚR

ČŠI vymeziła ve sledovaných oblastech vzdělávání a řízení školy

zásadní pozitiva:

- vynikající malá část výuky v 5. ročníku.
- velmi dobrá výuka v 1. - 3. ročníku v českém jazyce a literatuře a v hudební výchově
- částečné využívání alternativních způsobů výuky (1. - 3. ročník, český jazyk a literatura, dějepis, matematika)

zásadní negativa:

- dílčí nerespektování osnov ve 4. - 5. ročníku
- citelné nedostatky v oblasti péče o integrované žáky
- nedůsledný kontrolní systém

Orientační inspekce byla zaměřena na posouzení kvality vzdělávání na 1. stupni a v předmětech český jazyk a literatura, dějepis, občanská výchova, hudební výchova a matematika a s tím související řízení školy. Škola je i přes nesporné kvality v některých částech sledovaných oblastí vzdělávání a s tím spojeného řízení hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Marie Poesová
Členové týmu	Mgr. Věra Vítová
	Mgr. Zdeněk Bělecký
	Mgr. Jiří Vagenknecht
	Anna Kuruczová

V Praze dne 21. června 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. června 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Miroslav Kurka

M. Kurka v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	20. července 2001	010 572/01-2401
Zřizovatel:	20. července 2001	010 573/01-2401

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.